

καὶ καθιστᾶ τὴν ζωήν μου ποικίλην, καὶ γεμάτην ὅσῳ ἥτο κατὰ τὰς προηγουμένας φάσεις.

Ἴωσς δὲν ἐκφράζομαι διαυγώς: ἀλλὰ τὸ αἰ-
σθάνομαι αἱ διαυγέσταται: δτε ἔχασσα πᾶν ἐν-
διαφέρον διὰ τὴν ἀτομικὴν ζωήν μου, ἐνῷ τὸ
θρησκευτικὸν ἐνδιαφέρον μου (ἄλλως λεγόμε-
νον ἐνδιαφέρον διὰ τὸ καλὸν ὅλων) δὲν είχεν
ἀκόμη ἔξυπνήσει μέσα μου, ἐτρόμαξα. Ἀλλὰ
καθηγούχασσα, δταν τὸ τελευταῖον τοῦτο αἰ-
σθημα ἔγεννηθη. Εὔρσκα τότε ἐν αὐτῷ τὴν
προσωπικὴν εὐχαρίστησιν, τὴν ἀτομικὴν εὐ-
τυχίαν.

Τὸ αὐτὸ συμβάλνει καὶ σήμερον, σταν ἡ ἐμπαθῆς ἐπιθυμία νὰ καταστῇ σω εύτυχη τὴν ἀνθρωπότητα ἔξασθενίζει ἐν ἐμοί. Καὶ πολλάκις εἰδος φόβου μὲ κυριεύει, ὃς ἐὰν εὑρισκόμην εἰς ἀπέραντον ἔργημον.

Αλλ' ή τάσις μου πρός νέαν ζωήν καὶ ή προσπάθειά μου νὰ παρασκευασθῶ δί' αὐτήν, διαδέχεται ηδη εἰς τὴν ἔξαφανισθεῖσαν ψυχικὴν πατάστασίν μου· ἐγεννήθησαν ἀπὸ ταύτης καὶ εὑρίσκω ἐν αὐταῖς τὴν εὐχαρίστησιν τοῦ ἀτόμου καὶ τὴν τοῦ μέλους τῆς ἀνθρωπίνης κοινωνίας.

Παρασκευαζόμενος διὰ νέαν ζωὴν φθάνω ταυτοχρόνως τὸν παλαιόν σκοπόν· τὴν εὐτύχιαν τῆς ἀνθρωπότητος καὶ τοῦτο μετὰ μεγαλειτέρας βεβαίότητος παρὰ καθ' ὅν χρόνον αὕτη ἡτοῖ μόνος σκοπός μου.

Ζητῶν γὰ συναντήσω τὸν Θεὸν, γὰ ἐγκλείσω
ἐν αὐτῷ τὴν θείαν ἀρχὴν, πραγματοποιώ ἀσφα-
λέστερον καὶ τὸ καλὸν τῆς ἀνθρωπότητος καὶ
τὸ προσωπικὸν καλόν. Καὶ τοῦτο πραγματο-
ποιεῖται χωρὶς βίᾳν, χωρὶς κούρασιν, μὲ τὴν
συνελόησιν ἡσυχον καὶ ἐν φαιδρότητι!

·Ο Θεὸς εἶη μοι βοηθός!

ΛΕΩΝ ΤΟΛΣΤΟΗ

ΠΡΟΣ ΤΑΣ ΓΥΝΑΙΚΑΣ

*YNAIKEΣ—μητέρες τῶν πλευσιων
τάξεων ἡ σωτηρία τῶν ἀνθρώπων
ἐκ τῶν κακῶν, τὰ ὄποια ὑφίστανται,
εἴναι εἰς τὰς χεῖρας σας.*

*"Οχι ἐκεῖναι αἱ γυναῖκες, αἱ δοπᾶι
ἀσχολοῦνται μόνον τις τὸν καλλωπι-
σμὸν, εἰς τὴν κόρημασι, εἰς τὴν γοη-
τειαν τῶν ἀνδρῶν καὶ παρὰ τὴν θέλησίν των, κατὰ λά-
θος, μετ' ἀπελπισίας γεννῆσι τέκνα καὶ παραδίδουσι
ταῦτα εἰς τροφούν, οὕτε ἔκειναι αἱ δοπᾶι ἐπιδίδονται
εἰς διαφόρους σπουδάς καὶ ὄμιλούς περὶ τῶν κινητη-
ών κέντρων ταῦθενεφάλον καὶ περὶ διαφορικοῦ ὑπο-
λογισμοῦ καὶ αἱ δοπᾶι ἐπίσης προσπαθοῦσι γὰρ ἀποφύ-
γωσι τὴν γένησιν τέκνων, ἵνα μη ἐμποδίζωσι τὴν ἀγο-
ηταῖς αὐτῶν, ταῖς δοπᾶις ὀνομάζονταις ἀνάπτυξιν, ἀλλὰ
ἔκειναι αἱ γυναῖκες—μητέρες, αἱ δοπᾶι ἄν καὶ δύνα-
ται γὰρ ἀποφύγωσι τὴν γένησιν τέκνων, ἐν γνώσει καὶ
μετὰ προθυμίας ὑποτάσσονται εἰς τὸν αἰλίνιον καὶ ἀμβ-
ιάβλητον νόμον, γνωρίζουσιν δ.ι τὸ βάρος καὶ δὲ κόπος
τῆς ὑποταγῆς ταύτης είναι ὁ προσωρισμὸς τῆς ζωῆς των,
ἴδον αὐταις αἱ γυναῖκες—μητέρες τῶν ἡμετέρων πλου-*

οιων τάξεων είναι ἐκεῖναι εἰς τὰς κείρας τῶν δποιων περισσότερον πατῶν ἀλλων κεῖται ή σωτηρίαν τῶν αυθεάπων ἐκ τῶν συμφορῶν αἱ δποῖαι τοὺς ἐπιβαρύνουσι.

Σεις, γυναικεῖς—μητέρες, ἐν γράφοις ὑποτασσόμεναι εἰς τὸν νόμον τοῦ Θεοῦ, σεῖς μόγα γνωρίζετε ὅτι μέσῳ τῆς σημειώνης δυστυχοῦς, διεστραμμένης, ἀπολεσάσης τὴν εἰκόνα τοῦ ἀνθρώπου του κοινωνίας, σεῖς μόνα γνωρίζητε τὴν πραγματικὴν ἰδέαν τῆς ζωῆς, κατὰ τὸν θείον νόμον, καὶ σεῖς μόνα διὰ τοῦ παραδείγματός σας δύνασθε γὰρ ἐπιδείξητε εἰς τοὺς ἀνθρώπους ἐκείνην τὴν εὐτυχίαν τῆς ζωῆς, τὴν συνισταμένην εἰς τὴν ὑποταγὴν εἰς τὴν θέλησιν τοῦ Θεοῦ, τῆς ὁποίας στερεόδοιν ἔντονός Σεῖς μόραί γνωρίζητε ἐκείνην τὸν ἐγνωσιασμὸν καὶ τὴν χαρὰν τὴν καταλαμβάνουσαν πᾶν ὅν, μᾶλλον ἀπομακρυνόμενον ἀπὸ τοῦ νόμου τοῦ Θεοῦ. Σεῖς γνωρίζετε τὴν εὐτυχίαν τῆς ἀγάπης πρὸς τὸν σύντονον, τὴν εὐτυχίαν ἡ ὁποία δὲν τελεώνει, δὲν διακόπτεται, δύως διλαὶ αἱ ἄλλαι, ἀλλὰ ἀποτελεῖ τὴν ἀρχὴν τέλεας εὐτυχίας, τῆς ἀγάπης πρὸς τὸ τέκνον. Σεῖς μόραί διαγενεῖσθε ἀπλαῖ καὶ εὐπιειδεῖς εἰς τὴν θέλησιν τοῦ Θεοῦ, γνωρίζετε ὅχι τὸν ἀστεῖον καὶ κιρβῆδον κόπον, τὸν δυσάνον οἱ ἀγρεῖς τῆς τάξεως σας καλοῦσιν κόπον, ἀλλὰ γνωρίζετε τὸν ἀληθῆ, τὸν ὑπὸ τοῦ Θεοῦ καθῶνισμένον εἰς τοὺς ἀνθρώπους καὶ γνωρίζετε καὶ τὰς ἀληθεῖς ἀμοιβὰς τοῦ κόπου τούτου καὶ τὴν εὐτυχίαν τὴν ὁποίαν οὗτος προσέχει. Σεῖς μετά τὴν χαρὰν τοῦ ἔργωτος ἐν ταραχῇ, ψύρφῳ καὶ ἀπίδι περιμένετε τὴν βασανιστικὴν κατάτασιν τῆς ἔγκυμοσύνης, ἡ ὁποία κάμψει ὑμᾶς ἀσθενεῖς ἐπὶ 9 μῆνας, φέρει δέ της ἡμᾶς εἰς τὸ κεῖλος τοῦ θαυμάτου καὶ εἰς ἀνυποφόρους ὡδίνας καὶ πόνους.

Σεῖς γγωρᾶτε τὰς συνθήκας τοῦ ἀληθινοῦ κόπου,
ὅταν μετὰ χρῆστος ἀγαμένετε τὴν στιγμὴν τῶν φοβερωτά-
των βασάνων, μετὰ τὰς ὁποίας ἐπακολουθεῖ ἡ εἰς σᾶς
μόρον γνωστὴ εὐδαιμονία.

Σεῖς γνωρίζετε τοῦτο, διαγένεσις μετὰ τὰς βασάνους ταύτας ἄνευ ἀγαπανθεώς, ἄνευ διακοπῆς, ἐπιλαμβάνοντος ἀλλης σοιδᾶς κόπων καὶ βασάρων, τῆς ἀνατροφῆς, κατὰ τὴν ὁποὺς ἀπαργενόθεαν ὑπελκουνται εἰς; τὸ αἰσθημά σας καὶ αὐτὴν τὴν ἐπιτακτικωτέραν ἀνάγκην τοῦ ἀνθρώπου, τὸν ἔπινον, διόποιος κατὰ τὴν παροιμιαν εἶναι ἀγαπητότερος καὶ πατέρος καὶ μητρός, καὶ μῆνας, ἔτη δὲν κοιμᾶσθε ἐπὶ ὀλόκληρον γύντα, ἐντοτε δὲ καὶ ἐπὶ πολλὰς κατὰ σειρὰν ἀλλὰ μὲν αἰμωδιατμένας χεῖρας λικυτίζετε τὸ οπαράσσον τὴν καρδίαν σας ἀσθενεῖς τέκνου σας. Καὶ δια τοιν, πράτητε τοῦτο ὑπ' οὐδενὸς μή ἐνθαρρουνόμεναι, ὑπ' οὐδενὸς ὅργωμεραι, μὴ ἀναγένονται παρ' οὐδενὸς ἐπανγούς η̄ βραβεῖα, δια τοιν σάς πράτητε τοῦτο ὅχι ὡς κατώρθωμα, ἀλλ' ὡς δὲ ἐργάτης τῆς ἐναγγελικῆς παραβολῆς δὲ ἐρχόμενος ἐκ τοῦ ἄρρενος, οἰστάσομεναι δι τὸ καθήκον σας ἐπράξατε, τότε γνωρίζετε τὶ εἴνε τὸ κίβδηλος κόπος; διὰ τὴν δόξαν καὶ τὸ πραγματικὸς δὲ συνιστάμενος εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τῆς θελήσεως τοῦ Θεοῦ, ὑποδειξεῖτε τὰς ὁποῖας αἰσθανοσθε ἐν τῇ καρδίᾳ σας. Σεῖς γνωρίζετε δῆμι, ἐὰν εἰσθε ἀληθινὴ μῆτηρ, εἴνε ἀδιάφορον ἢν βλέπῃ τις τὸν κόπον σας η̄ ὅχι, ἀν σᾶς ἐπαιγῇ τις διὰ τοῦτο η̄ ὅχι, γνωρίζετε ἐπίσης δι τοὺς ἑκεῖνοι διὰ τοὺς ὁποῖους κοπιάζετε δῆμι μόνον δὲν θὰ ἀγαγωρίσων τοῦτο, ἀλλὰ συχνάς θὰ βασανίσωσι, θὰ μεμφθῶσιν ὑμᾶς. Καὶ μὲ τὸ ἐπόμενον παιδίον τὸ αὐτὸν πράτητε, πάλιν ὑποφέρετε, πάλιν ὑπόβαλλεσθε εἰς τὸν αὐτὸν ἀφανῆ φοβερὸν κόπον καὶ πάλι: δὲν περιμένετε παρ' οὐδενὸς ἀμοιβῆη καὶ αἰσθάνεσθε τὴν αἰτίην ἵνα γοποίησην.

**Ἔαν εἰσθε τοιαύτη γυνὴ, δὲν θὰ εἴπητε οὕτε μετὰ δόν τέκνα, οὕτε μετὰ εἰκοσιν διτά ἀρκετά ἐγενήσατε, ὡς δὲν θὰ εἴπῃ 500ούτης ἐργάτης διτά ἀρκετά εἰργάθη, ἀφόσον τρώγει καὶ κοιμᾶται καὶ ολ μυῶνται αὐτοῦ ζητοῦσιν ἐργασίαν. *Ἔαν εἰσθε τοιαύτη γυνὴ, δὲν θὰ ἀγαθέσσητε τὴν διατροφὴν καὶ περιποίησιν τῶν τέκνων σας εἰς ξένην μητέρα, ὡς δὲν θὰ δώσῃ ποτὲ δ ἐργάτης εἰς*

ἄνθρωπον ἄλλον γὰ τελείωσῃ τὸ ἔογεν τὸ δύοπον αὐτὸς ἥρχισε καὶ σχεδόν ἐτελείασε, διότι διὰ τὴν ἐργασίαν ταῦτην περιωρίσατε τὴν ζωὴν σας καὶ ἐπομένως ὃσου πληρεστέρᾳ καὶ εἰνιχερεστέρᾳ εἴνε ή ζωὴ σας, τόσου περισσοτέρᾳ θὰ είνε καὶ η ἐργασία αὐτῆς. "Οἰσαν λοιπὸν αυτες εἰσθε τοιαύτη—καὶ τοιαῦται ὑπάρχονται ἀκόμη πρὸς εἰνιγλαν τῶν ἄνθρωπων—τότε τὸν τέμον τῆς ὑποταγῆς εἰς τὴν θέλησιν τοῦ Θεοῦ ὑπὸ τοῦ δύοπον οὐσίας καθοδηγεῖσθε εἰς τὴν ζωήν σας, θὰ ἐμβάλλετε εἰς τὴν ζωὴν τοῦ οὐκένγου σας, τῷν τεκνίων σας καὶ τῶν οἰκείων σας. 'Εὰν οὖσι εἰσθε τοιαύτη καὶ ἐξ ἁντεῶν γνωμέστε διτι μόνον δι μετ' αὐταπαργήσας, ἀφανῆς, ἀγενὴς ἀμοι-

βῆς κόπος, δι μετὰ κινδύνου τῆς ζωῆς, δι μέχρι τῶν ἐσχάτων ὁρίων ἐντεινόμενος κάριν τῆς ζωῆς, τῶν ἄλλων εἰνὲ δι προοιμίους τοῦ ἀνθρώπου δι παρέξων αὐτῷ κάριν, τότε διοίας ἀπατήσεις θὰ ἔχηται καὶ παγὰ τῶν ἄλλων, πρὸς αὐτὸν τὸν κόπον θὰ παροτρύνεται τὸν σύνχυτον γιατί πάτα τὸν κόπον τοῦτον θὰ ἐκτιμάται τὴν ἀξιαν τοῦ ἀνθρώπων καὶ πρὸς τὸν κόπον τοῦτον θὰ προστιμάσται καὶ τὰ τέμνα σαζ.

(*"Ἐπειταὶ τὸ τέλος"*)

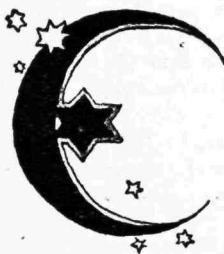
Μετάφρασις ἐκ τοῦ Ρωσσικοῦ. ΛΕΩΝ ΤΟΛΣΤΟΝ

ὑπὸ Π. Δ. Παναγιόπουλου

ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ ΕΚ ΒΕΝΕΤΙΑΣ*

Βενετία, 10 Ιουλίου.

Ἄγαπητή μου,

ΙΝΑΙ μερικά πεάγματα τῆς ζωῆς, τὰ δοῦλα ὅσον καὶ ἀνθελήσῃ τις νὰ γράψῃ εἰς τὸ ήμερολόγιόν του διὰ νὰ ἐλαφρώσῃ τὴν ψυχήν του καὶ ὅσον καὶ ἀνθελήσῃ εἰς τὰς γέλωμάς αὐτοῦ σελίδας πιστὰ νὰ φύλαξῃ μερικούς του, δὲν φθάνει διὰ τὸν ἄντελει, δὲν παρηγορεῖ. Πολλάκις εἰς ὃ ἐγκέφαλος καὶ ἡ γραφίς στακουράζεται. Διὰ νὰ ἐλαφρύνῃ ψωπίνη ψυχὴ ἔχει ἀνάγκην μιᾶς νὰ τὴν ἐννοεῖ, νὰ τὴν ἀγαπᾷ. μόλις ἔφθασα ἐδῶ κατὰ τὰς τέσσας, ἀνέπαυσθην ὀλίγον καὶ τώρα σὲ ὕπνος μου εἰς σέ. Ναὶ, ἡ ψυχὴ ἡ εἰπτῇ εἰς τὶνα ἰδικήν σου, ἡ τὴν ὄγκωτῷ δῖτι, ἀπὸ πέντε ήμεροιειν δηλ., τοῦ ταξειδίου μου,

Τό ταξιδίον μου απ' όντα, θεωρώ ώς τό οραιότερον
έξ ίσσων ἔχω καμει ̄σσως τώρα. Ομοιάζει κατά τήν
γλυκύντητα τὸν οὐθανὸν τῆς Βενετίας, τὸν δοτοῖον τήν
στιγμὴν ταύτην θανάτου ἐκ τοῦ ἀνοικτοῦ παραθύρου
μου... Τί ηρεμος οὐδανός.. Δοιπόν, ἐνθυμεῖσαι τό
Σάββατον; Εἰς τήν προκυμαίαν πρὶν σᾶς ἀφήσω ἐφί-
λησα τελευταῖον καὶ ἐσφίξα εἰς τήν ἀγκαλιάν μου τό
μικρόν μου ἀδελφάκι, τό ἑπτον μ' ἐκυπτάζε μὲν ἀπο-
ρίαν. Γλυκό μου παιδί! Δὲν ἡγνόει τίτοτε ἀπ' ὅλο
ἐκεῖνο τὸ κακό, τήν ταραχὴν, καὶ φαίνεται ὅτι ν̄ θέα
τοῦ μεγάλου ἀτμοπλοίου τοῦ Ιογύδ τὸ ἐτρύμαξεν.
Ἐνθυμεῖσαι ὑστερα;... ἐτρέξα γλυκάρα εἰς τήν γέφυρα
καὶ σᾶς ἔβλεπα ἀπ' ἔκει, ἔως ὅτου τὸ πλοῖον μας
μεγαλοπερέστατον, ἐσήκωσε τήν ἀγκυράν του, ἐστρέψε
τά νῶτα πρὸς τήν Ἀλεξάνδρειαν καὶ ἐξῆλθε τοῦ λι-
μένος μὲν ὑπερηφάνειαν ἀγρίον θηρίον. Σᾶς ἔχαιρέ-
των ἀκατατάυστος μὲ τὸ μανδήλι μου, καὶ σεῖς
ὅλοι, ἀπὸ τήν προκυμαίαν ἐκινούσατε τὰ ίδικά σας.

Ακόμη νομίζω ότι βλέπω σε νά κινήσης τήν άσπρην σου δύμπρέλλα... Τί συγκίνησης!... πόσα δάκρυα! Σιγά σιγά έξεγκλωμένη είς τήν άνοικτήν θάλασσαν και δύο μαζύ μετά της πόλεως έχαθητε δύπισθεν τοῦ δρίζοντος. Έγώ δέ, έκει έπάνω είς τήν γέφυραν έμεινα σύννοντος, έν φοί λοιποί συνταξειδιώται μου εύθυμοι κατήλθον εἰς τὸ έστιατόμιον διὰ τὸ ἀπογευματίνον τοῖν τον. Ἔβλεπον διαρκῶς τήν πράσινην θάλασσαν, ή δύοις δὲν είχε κανόλουν εὐχάριστον δύνην... καὶ ἐσκεπτόμην πάντοτε σᾶς. Τίς οὔδε πότε πάλιν θὰ ἐπανίδω τοὺς γονεῖς μου, τὰ ἀδελφάκια μου, τοὺς λατρευτούς μου φίλους. Ἐξητοῦσα παρηγορίαν ἀπὸ τήν θάλασσαν, ἀλλ' ἔκεινη ἀγρίευε.. καὶ ηρχισα νά αἰσθάνωμαι δύτι τὸ πλοιόν μας δὲν ἔσχιζεν ήσυχα τὰ μεγάλα κύματα τῆς Μεσογείου. Ἐκάθησα εἰς ἐν θρανίον καὶ ἐσκεπτόμην πάντοτε. Ψυχὴ δὲν ἑπηρέζεν ἔκει ἐπάνω. Διῆλθον ἀπὸ τῆς φαντασίας μου μία πρός μία καὶ αἱ δώδεκα ήμέραι, τὰς δύοις διῆλθον ἐν μέσῳ τῶν ἀγαπητῶν μου καπότιν ἐνὸς καὶ ήμισος σχεδὸν ἐτοὺς χωρισμοῦ. Μοῦ ἐφανίετο δές εἰς γλυκύτατον δνειρόν, τὸ δοποῖον δυστυχῶς διῆλθε πολὺ, μὰ πάρα πολὺ ταχέως.. καὶ τώρα ἔτρευγα ἔκει ποῦ μ' ἔκάλει τὸ καθῆκον καὶ ή τέχνη, συνοδευομένη ὑπὸ τῶν ἔγκαρδίων εὐχῶν δλων τῶν λατρευτῶν ψυχῶν, τὰς δύοις πρὸ μιᾶς ὥρας εἶχον ἀρήσει εἰς τήν προκυμαίαν τῆς Ἀλεξανδρείας. Μετ' ὀλίγον δύμας ηρχισα νά κρυνώντο. Τὸ πλοιόν ἔκινετο πολὺ δυτιατὰ καὶ αἱ ψεκάδες τῶν κυμάτων ἔφθινον μέχρι τοῦ προσώπου μου. Φάγεται δύτι τὰ Αλγυπτιακά ἔκεινα κύματα μου ἔφεραν διὰ τοῦ λευκοῦ ἀφροῦ των τὰ τελευταῖα φιλέματα τῶν ἀγαπητῶν μοι. Καὶ ἔγω ἔδεχόμην αὐτὰ ἐν ἔκστασε. Ἐν τούτοις ἔπρεπε νά καταβῶ διότι δὲ άνεμος μὲ είχε ζαλίση, καὶ ή θύμ σσα δλονέν ἔδαμονίζετο. Κατεβαίνω ...Τί θένυμα ἐλεεινόν! "Ολοι οι προηγουμένως τέσσον εύθυμοι συνταξειδιώται μου, ἔσπασμένοι ἔδω καὶ ἔκει είς τοὺς καναπέδες καὶ τὰς καμπίνας των ὑπέφερον: ἀπὸ ναυτιάσιν. Τόσον μ' ἔπτηρέασε τὸ θέαμα, τοῦτο, αἱ φωναί, ή κίνησης τῶν ὑπηρετῶν, ὡστε ηρχισα νά κλονίζωμα καὶ ἔγω, ή δύοις ποτὲ δὲν ὑποφέρω ἀπὸ τὸν θάλασσαν. Προσεπάθησα κλονίζομένη πάντοτε νά φθάσω μέχρι τοῦ διαμερέσματος μου." Εκεῖ ἄλλη Κόλασις. "Η δευτέρα κλίνη τῆς καμπίνας μου ήτο δοσμένη εἰς μίαν νεαράν κυρδίαν, ή δύοις ὑπέφερε φρικτά. Μάτην δ ὑπέρδος τοῦ ἀτμοπλοίου διετένετο δύτι μόλις περάση ή τρικυμία θὰ περάσῃ καὶ ή κατάστασίς της. Εκείνη ἔκλαιεν, ἔφωνάζεν, ἔζήτει βοήθειαν ὡς μικρὸν παιδίον. 'Απεφάσισα πάλιν ν' ἀνέβω εἰς

^{*)} Σ. Π. Αἱ ἐπιστολαὶ αὐταὶ ἔγραφησαν ὑπὸ διαιτημάτων μένης Ἐλληνίδος καλλιτέχνιδος, διαμενούσης ἀπὸ ἐτῶν ἐν Παρισίοις.